

Anu Lahtinen

**KRIITTISEN AJATTELUN PUOLESTA -
EETOS RY**

>> pdf-versio

Monitieteistä ja kriittistä ajattelua tukeva Eetos ry. aloitti toimintansa syksyllä 2004 julkaisemalla kirjan "Vastarintaa nykyisyydelle. Näkökulmia Gilles Deleuzen filosofiaan" >> **kirjan arvostelu**. Keväällä 2005 on meneillään sarja keskustelutapahtumia, ja tekeillä on myös useita uusia kirjoja.

AL: Puheenjohtaja Ilona Hongisto ja varapuheenjohtaja Pasi Väliaho, miten Eetos sai alkunsa ja miksi?

IH: Perustajajäsenet halusivat luoda uuden julkaisu- ja keskustelufoorumin tieteellisille teksteille ja keskustelulle. Turusta tuntui puuttuvan tällainen foorumi, yhdistys joka tukisi monitieteellistä ja luovaa toimintaa ja keskustelua.

PV: Käytännön toimiin innostuimme siinä vaiheessa, kun huomasimme, että puuttui myös kustantaja, joka toisi esiin pienileikkisiä tieteellisiä julkaisuja. "Vastarintaa nykyisyydelle" -artikkelikokoelmamme oli liian marginaalinen suurten kustantamojen julkaisuohjelmaan. Tällöin totesimme, että jos ei julkaisufoorumia ole, on sellainen luotava.

AL: Julkaisufoorumin synnyttyä "marginaalinen" kirja näyttää saaneen sangen hyvin huomiota?

IH: Kirjan kysyntä on tosiaan ollut hyvä - painos alkaa käydä vähiin. Seuraavaksi Eetos julkaisee Katve-Kaisa Kontturin teoksen "Feminismien ristiaallokossa: Taide, teoria ja vuorovaikutuksen dynamiikka". Ensi vuonna on vuorossa Teemu Tairan "Notkea uskonto". Lisäksi valmistelemme suomennosta Charlie Geren teoksesta "Digital Culture" yhteistyössä Faros-Kustannuksen kanssa (>> **siirry Faros-kustannuksen sivuille**)

IH: Ensimmäinen julkaisumme kuvastaa tavallaan yhdistyksen päämääriä. Kirjassa Deleuzen ajattelun innoittamat tulkinnat kurrottavat moneen eri suuntaan, eivätkä pysähdy yksittäiseen oppiaineeseen tai tieteenalaan. Niille on myös ominaista kriittinen suhtautuminen nykyhetkeen. Samaan tapaan Eetos on avoin toimintafoorumi kaikille kriittisestä ajattelusta kiinnostuneille. Mukaan onkin tullut väkeä muun muassa mediatutkimuksesta, taidehistoriasta, musiikkitieteestä, kulttuurihistoriasta, sosiologiasta, uskontotieteestä - sekä yliopiston ulkopuolelta.

AL: Tavoitteita kuvastelevat selvästi myös keskusteluillat, joissa kaksi kulloistakin alustajaa käsittelee mediakasvatusta, tietoisuuden rakentumista ja feminististä lukemista.

IH: Kirjasarjamme on akateeminen; yleisötilaisuudet on pyritty rakentamaan niin, että ne puhuttelisivat myös suurempaa yleisöä. Kahden alustajan esiintyminen toivoaksemme korostaa tiedon dialogisuutta ja vuorovaikutteisuutta. Tavoitteenamme on herättää kysymyksiä nykyhetkestä: pohtia mitä tapahtuu ja miten tähän on päädytty. Olemme kiinnostuneita tiedon tuottamisen eettisistä ja poliittisista perusteista.

PV: Eetoksen poliittisuus on tässä ymmärrettävä laajassa mielessä, toimimisena ja luomisena - ja kun puhun luovuudesta, en tarkoita sellaista markkinaideologian kaappaamaa "luovuutta", jota kaupataan tosi-tv -sarjoissa. Luovuus ei ole rahallisesti tai kvantitatiivisesti mitattava määre.

IH: Tutkimuspoliittisesti ajatellen tämä liittyy edellä mainittuun raja-aitojen ylittämiseen. Pyrimme esimerkiksi kytkemään taiteen ja taiteen tutkimuksen yhteen emmekä asettamaan niitä hierarkkiseen suhteeseen. Tieteen- ja taiteenaloja ei mielletä erillisinä kokonaisuuksina, vaan niiden väliltä pyritään etsimään luovia mahdollisuuksia. Eetoksen toiminnassa tämä tarkoittaa myös yhteistyötä eri tahojen kanssa. Olemme käyneet alustavia keskusteluja mm. Taiteilijajärjestö Arte ry:n (>> **siirry Arte ry:n kotisivuille**) kanssa yhteisten toimintamuotojen löytämiseksi. Tällä tavoin yhdistys voi tavoitteidensa mukaisesti "asettua tieteen, taiteen ja filosofian solmukohtiin..."

AL: "... ja tarkastella niitä aktuaalisina kuin historiallisinakin ilmiöinä." Haluaisitteko muuten kommentoida tätä aktuaalisen - historiallisen jännitettä, joka Eetoksen tavoitteissa mainitaan?

PV: Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi juuri kriittisen perspektiivin tuomista nykyhetken tapahtumiin: mitkä menneisyyden voimat vaikuttavat nykypäivässä? Esimerkiksi huhtikuun lopun keskusteluillassa käsitellään 1600-1700-lukujen tietoisuuskäsityksiä ja sitä, miten kone, aine, elämä ja tietoisuus ovat linkittyneet toisiinsa.

IH: Keskustelussa voidaan tällöin nostaa esille se, miten tietoisuus on aikaisemmin käsitteellistetty ja minkälaisessa suhteessa tämä on aktuaalisiin ilmentymiin.

AL: Kyborgifantasiat eivät siis ole syntyneet historiattomassa tilassa, vaan vuorovaikutuksessa vanhempiin käsityksiin.

PV: Ihminen-kone-sidoksilla on pitkälliset juurensa. Tämä ei silti tarkoita, että pyrkisimme etsimään sidoksen alkuperää. Enemminkin kyse on moneuksien risteytymisestä ajassa.

IH: Aikaa ei tällöin nähdä teleologisena siirtymänä eteenpäin, vaan kytkeytymisenä erilaisten tapahtumien välillä.

PV: Aktuaalisuuden ja historiallisuuden suhteen voisi esittää myös hieman toisesta näkökulmasta: meillä on oikeus olla epääjanmukaisia - toisenlaisia kuin mitä ajankohta tuntuu vaativan. Epääjanmukaisuus voi tällöin toimia myös muutosvoimana. Viitataan esimerkiksi edellä mainittuun markkinavoimien tuotteistamaan "luovuuteen". Epääjanmukaisuus voisi tässä tarkoittaa kritiikkiä tuotteistamista ja kaupallistamista kohtaan.

IH: Eetoksen poliittinen anti on siis se, että se voi tarjota esimerkin tavasta "tehdä toisin" - osallistua, keskustella kriittisesti - ja tarjota muillekin tilan tulla mukaan ja tehdä toisin.

AL: Tahtomatta kahliutua Deleuzeen voisi siis sanoa, että tämä on tosiaan "Vastarintaa nykyajalle", ja ylimalkaan yhdistyksen tavoitteissa tuntuu korostuvan ohjelmallinen avoimuus.

IH: Avoimuuden lisäksi korostamme sitä, ettemme tavoittele voittoa.

PV: Lisäksi Eetos toimii hallinnollisten jakojen ulkopuolella, eivätkä esimerkiksi yliopiston instituutiot ja rakenteet rajaa keskustelua tiettyyn alansisäiseen muottiin.

IH: Eetos on toimintafoorumi ja toivomme, että yhä useammat ihmiset ideoineen innostuvat toteuttamaan kriittistä ajatteluaan.

Eetos ry:n tavoitteista ja toiminnasta lisää yhdistyksen kotisivuilla
>> siirry Eetos ry:n kotisivuille

Haastateltavat tekevät jatkotutkimusta Turun yliopiston mediatutkimuksen oppiaineessa.